

Chotyměřáček

Ročník 28

Listopad 2020

ZDARMA

Před 110 lety byla do Chotyně zavedena elektřina z tepelné elektrárny v Andělské Hoře.

Před 130 lety byl u nás založen Sbor dobrovolných hasičů.

ADVENTNÍ TRHY BUDOU

Hodně jsme přemýšleli, jak to udělat, aby adventní trhy mohly být uskutečněné. A vymysleli jsme to.

Adventní trhy budou v sobotu 28. listopadu 2020 na fotbalovém hřišti od 13 do 16 hodin. Postavíme kolem hřiště stánky a prodejci budou moci mít za stánkem auto, které bude jejich zázemím. Stánky budou v dostatečné vzdálenosti od sebe.

Uprostřed hřiště bude na jedné straně osvětlený stromeček a na druhé straně na stole dostatečné množství desinfekce, kdyby se chtěl někdo v přírodě vydesinfikovat. Žádné občerstvení nebude podáváno, případně si musíte vzít sebou z domova na procházku do přírody něco na zahřátí. Hlavně si ale vezměte hodně peněz, protože u prodejců bude opět mnoho krásného vánočního zboží na prodej. Vánoční náladu podpoříme krásnou vánoční hudbou, která zde bude hrát po celou dobu přírodních trhů.

Takže, moc vás prosím, kdo se bojíte, na hřiště v sobotu 28. 11. od 13 do 16 hodin v žádném případě nechod'te. A vy, kteří se nebojíte, přijďte s prima vánoční náladou a hodně penězi na fotbalové hřiště do Chotyně od 13 do 16 hodin – projdete hřiště, nakoupíte,

na dálku trochu podebatíte se sousedy a půjdete domů.

Starostka

Ještě upozornění pro šikovné výrobce z Chotyně, pokud chcete mít stánek na hřišti, ozvěte se co nejdříve Ditce nebo dejte vědět na obecní úřad.

Potřebujeme vědět, kolik stánků musíme zajistit.

Náhradní vánoční dílničky pro děti

Manželé Dlouhých vymysleli úžasnou věc.

V parku naproti jejich domu umístí vánoční strom a děti si mohou doma klidně za pomoci rodičů nebo prarodičů vyrobit vánoční ozdobu a na ten strom si ji umístit.

Věřím a doufám, že to bude nejvíc ozdobený vánoční stromek v širém okolí.

Starostka

Listopadový dopis pana hejtmana Martina Půty

Vážení a milí přátelé, vážené starostky, vážení starostové,

obracím se na vás se svým pravidelným dopisem, svým pohledem na události uplynulého týdne a především na nouzový stav, ve kterém žijeme a všechna opatření, v nichž musíme žít,

pracovat a alespoň v omezeném rozsahu se starat o naše rodiny, obce a města.

Minulý týden byl v našem kraji ve znamení stagnace, podle dostupných čísel a informací někde v blízkosti nejvyšších čísel očekávaných pro tuto vlnu nemoci COVID-19. Situace stále není dobrá. Počty nově pozitivně testovaných lidí v kraji několikrát v týdnu překročily číslo 600, bylo provedeno celkem 11007 testů a 3617 z nich bylo pozitivních, v sobotu 7. 11. jsme měli celkem 7426 aktivních případů. Situace v nemocnicích v kraji má podobný vývoj. K neděli 8. listopadu bylo v nemocnicích hospitalizováno celkem 347 pacientů a nemocnice znovu navýšily krizovou kapacitu ze 478 na 534 lůžek. Rezerva lůžek v nemocnicích je v tuto chvíli dostatečná a pokles reprodukčního čísla na sobotních 0,9 nám dává naději, že situaci zdravotnická zařízení zvládnou - i když s vypětím všech sil lidí, kteří už několikátý týden v nemocnicích pracují za hranicemi svých možností.

Domovy pro seniory a další pobytové sociální služby projdou plošným testováním. Jsem rád, že se nakonec budou testovat nejenom jejich klienti, ale také zaměstnanci. Antigenní testy zatím poskytovatelé sociálních služeb neobdrželi, měly by být distribuovány v příštím týdnu, a tak snad bude alespoň posunut termín testování uvedený ve vládním usnesení. Jsem rád, že se díky vlastní aktivitě naše domovy vybavily testovacími přístroji a testování ve většině z nich probíhá už od poloviny září. Přesto je jejich provoz významně složitý právě z důvodu velkého počtu zaměstnanců v karanténě a izolaci, daří se ho přesto zajistit nejenom díky nasazení zaměstnanců, ale také díky pomoci vojáků a mnoha dobrovolníků. Bez vás by byla situace v péči o všechny potřebné jen obtížně zvládnutelná.

V úterý se uskutečnilo ustavující jednání Zastupitelstva Libereckého kraje, které rozhodlo o složení Rady kraje pro nové volební období. Vážím si důvěry ve mně vložené od kolegyně a kolegů v zastupitelstvu a jako nově zvolený hejtman, s jistými zkušenostmi, se budu snažit, aby krajská samospráva byla i v příštích čtyřech letech partnerem obcím a městům, firmám a podnikatelům, neziskovým organiza-

cím. Na sto dní hájení nemáme v této těžké době dostatek prostoru. Řešení koronavirové krize je příliš vážný úkol, noví kolegové se proto ujali odpovědnosti za svoje resorty a především nových úkolů, neprodleně. Těšíme se na spolupráci s vámi, kolegové radní.

Čeká nás nejspíš ještě několik týdnů, v nichž budeme situaci ve zdravotnických zařízeních a ústavech sociální péče zvládat jen s mimořádnými opatřeními. V těchto těžkých dnech chci proto opět poděkovat za mimořádné nasazení všem lékařům, zdravotním sestrám, záchranářům, pečovatelkám a také všem lidem, kteří zajišťují chod země a služeb, které každodenně potřebujeme: od policistů, hasičů, řidičů autobusů a vlakových čet, úředníků, prodavaček, učitelů a učitelek na online výuce, učitelek v mateřských školkách, lidem v továrnách a službách, prostě všem, kteří nemohou zůstat na home office. Děkuji dobrovolníkům, kteří nám pomáhají zvládat situaci v nemocnicích, domovech pro seniory a dalších zařízeních. Děkuji za pomoc všem lidem, kteří pomáhají tam, kde mohou a umí a kde je to potřeba, stejně jako těm, kteří donesou třeba nákup svým sousedům v seniorském věku.

Děkuji za to, jak se staráte o lidi ve vašich vesnicích a městech. Držme pohromadě, společně to zvládneme, ostatně nic jiného nám ani nezbyvá.

S pozdravem

Martin Půta, hejtman Libereckého kraje

1000 Miles Adventure 2019

Michal Ozogán

Pokračování

Den 3. - Jak mi prvně v životě nestačil jeden kebab

Budík nastavoval Jarda a ráno jsem se několik minut divil, co to tam sakra hraje. Spal jsem jako zabitý a vůbec mi nedocházelo, kde to jsem a co mě čeká. Další dny jsem si na tenhle budíček zvykl. Slezli jsme dolů z rozhledny a kozí stezkou pokračovali do Liptovského Jána.

Věděl jsem, že dnešek představuje jednu z největších výzev na mílích. Ti nejlepší pře-

konají Nízké Tatry a Velkou Fatru, přehoupnou se přes Strážovské vrchy, dorazí do prvního kontrolního bodu, aby mohli pod rouškou noci překročit hranice. Takhle se migruje! Podle mých propočtů je to pro mě téměř nemožné a s trochou dobré vůle bych se mohl dostat na chatu Homolka, kde je noční zákaz krátce přerušen.

Už od rána mi bylo jasné, že do zakázané zóny nebudeme vstupovat o šesté, jak jsem původně plánoval. Večer jsme to zabalili příliš daleko nebo vstali příliš pozdě, výsledek byl stejný. Tohle zpoždění mě trochu znervožňovalo, ale nemělo cenu se úplně ničit.

Jel jsem rychle, ale ne na krev

Cesta po úbočí Nízkých Tater se vlekla. Nahoru a dolů po loukách a kamenitých cestách. Tráva byla místy ještě od rosy, ale nepromokavé ponožky odvedly dobrou práci. Ještě jsme se ráno stavili v Liptovských Klačanech. Dovolili jsme si ten luxus a na otevření obchodu počkali asi 10 minut. Volný čas jsem využil k tomu, abych si namazal řetěz a trochu se odstrojil. Spokojení a najezení jsme vyrazili do zákazu. Dvě hodiny po jeho konci! Báł jsem se, že ten čas nám bude chybět. Cestu jsem znal a přesně věděl, co nás čeká, takže mi to ubíhalo rychle. Vlastně po celé trase jsem vzpomínal na důležité okamžiky svých předchozích jízd – kde jsem jedl, kde jsem spal, kde jsem měl defekt a kam jsem šel na toaletu...

Po třech a půl hodinách jízdy jsme se opět ocitli v civilizaci. Ještě před Liptovskou Osadou jsme se stavili v místní salaši a koupili si oba jogurtový nápoj. Asi to nebylo nejlepší závodní rozhodnutí, ale o přední příčky jsem nebojoval a nechtěl jsem přijít o možnost okusit místní delikatesy. Svůj nápoj jsem vypil na posezení. Či spíš postojení. Střevní mikroflóra zajásala. V Liptovské Osadě využil Jarda místní obchod, já se osvěžil čepovanou kofolou a rychle jsme se hnali směr Křižná. Na silnici do Liptovské Revúce jako vždy foukal vítr, ale ve dvou se jelo podstatně lépe. Míjeli jsme nespočet malých krámků a už se těšili na stoupání.

Vycházka na Křižnou

Do kopce mi to jelo neskutečně. Jarda zaostával už jen proto, že můj nejlehčí převod byl těžší než ten jeho. Rychleji jsem prostě musel bez ohledu na to, jestli jsem chtěl. Teprve před Rybovským sedlem se terén změnil natolik, že už nemělo cenu to rvát přes sílu a z kola jsem sesedl. Ted' už stačilo jen dojít až na vrchol. Nahoře jsem se pokochal pohledem na ostatní kopce, ale příliš jsem se nezdržoval, protože bylo chladno. V technických sjezdech na Královu Studnu mě Jarda zase dohnal.

V horské chatě jsme se krátce zastavili a prohodili pár slov s mediálním štábem. Dodalo mi to trochu psychických sil. První závodníci to valili na CP1. My jsme mohli jen zabojovat a alespoň nějaké zakazy projet. Dlouho jsme se nezdržovali a razili do Turčianských Teplic. Doufal jsem, že si tam dám něco teplého.

Stavil jsem se v místním kebabu. Ptal jsem se na rychlost, s jakou mi tureckou pochoutku připraví a pánovi hned bylo jasné, jaký závod jedu. Jeden kebab v tortille jsem dostal bleskově. Až pozdě jsem si uvědomil, že jeden mi byl málo a měl jsem si objednat minimálně 2!!! A ještě jeden na snídani...

Ted' už zbývalo jen přejet Opálený vrch a dál to mělo být v podstatě po rovině. Dole nás místní varovali, že je tam plno bahna. Jenže místní mají jiná měřítká. Mílaři mezi normální lidi už nezapadnou. Projeli jsem jednu křižovatku, kde nějaké bahýnko opravdu bylo a valili to po prašné cestě. V Budiši je všechno trochu větší, než je běžné.

Už se stalo tradicí, že s přicházejícím večerem jsme dostali hlášení o výskytu medvěda na trase, tentokrát nad obcí Budiš. Konkrétně informace zněla, že vyhnal závodníky nějaký člověk v autě, který stáhl okýnko se slovy: "nejezděte dál, viděl jsem tam medvěda jako slon!" Takže proběhlo i tradiční obvolávání závodníků s tímto upozorněním. Tady nás taky předjel Václav Waldmann. Do kopců to solil neskutečně a vůbec se

nedivím, že nakonec dojel pátý. Vlastně kdykoliv jsme ho potkali, jen prosvištěl.

Startovní pole jsme opět uzavírali

Za Nedožery jsme brodili větší potok, který byl plný bahna. Nepamatoval jsem si, že by někdy byl tak široký. Rozhodně nás připravil o cenný čas. K zákazu jsme se přiblížili natolik, že jsem už nemohl odhadovat, zda se nám podařílo projet. Nejdříve jsem byl trochu skeptický, ale za Malinovou jsem probudil svoje optimističtější já a rozhodl se, že to dáme. V tu chvíli jsem měl o něco více energie než Jarda, tak jsem se ho snažil trochu vyhecovat. Nitranské Pravno i Tužinu jsme jen prosvištěli, abychom se dostali do zákazu. Ten měl na rozdíl od ostatních jen lehký terén a dalo se tam jet celkem rychle. Moje zkušenosti se vyplatily. Do Gápelu jsme dorazily s pětiminutovou rezervou jako poslední. Jelikož jsme měli dostatek času, ubytovali jsme se v místním penzionu. Teplá večeře, sprcha i postel bodly. Akorát jsem opět tu chybu, že jsem si objednal jen jedno jídlo. Indián byl v tomhle zkušený a soukal do sebe svoje dvě porce.

Projet až za Gápel dokázalo jen sedm nejlepších závodníků. Neskutečný výkon. Noční zákaz tu vytvořil špunt. Půlka nás spala v penzionu a druhá u pána na zahradě. Ty dvě hodiny z rána nám opravdu chyběly. S nimi bychom se dokázali dostat až na Homolku.

S budíkem jsem počítal na půl šestou, ale stejně jsem věděl, že mě ranní šrum vzbudí mnohem dříve. Do konce závodu jsem se tak krásně nevyspal. Ostatně, postel už jsem ani neviděl.

Pokračování příště

Vozový park záchranky se rozrostl o šest nových sanit

Šest nových vozů Mercedes od listopadu vyjíždí za pacienty Zdravotnické záchranné služby Libereckého kraje. Předání nových sanit bylo tentokrát kvůli covidu bez účasti veřejnosti a

možnosti prohlídky, hejtman Martin Půta řediteli ZZS LK Lud'ku Kramářovi ovšem alespoň symbolicky předal klíče od nových sanit po zasedání krizového štábu kraje. O poskytnutí peněz na jejich pořízení rozhodla rada kraje na začátku října.

Všechna auta jsou vybavena tak, aby jejich zařízení plně odpovídalo požadavkům pacientů a záchranářů. „Je pro nás samozřejmě důležitý komfort pro pacienta. K tomu, abychom ho zajistili, potřebujeme mít všechno po ruce. Ve chvíli, kdy bojujeme o život člověka před sebou, si nemůžeme dovolit vstát od pacienta a jít něco někam hledat,“ vysvětlil Kramář. Dodal, že v tomto bodě je klíčová spolupráce se společností Fossan, která modelové tovární vozy převezme od výrobce a dále je pro potřeby záchranářů upravuje. Do pořizovací ceny každého z aut se tak promítne zejména přestavba vozu na sanitu. Znamená to nejen polepy, ale zejména instalaci komunikační techniky a zdravotnického vybavení. Ve třech z právě přebíraných sanit jsou elektrická nosítka, ve třech mechanická. Všechna auta jsou vybavena LED světlomety pro lepší viditelnost a majáky s červenomodrým světelným výstražným zařízením, samozřejmě je vzduchové odpružení. „I nyní jsme se při vybavování vozů řídili zkušenostmi a požadavky našich zaměstnanců. Auta tak mají například opět lepší samozavírací systémy šuplíků a skříňek,“ řekl Kramář.

„Během posledních dvou let se nám podařilo pro záchranku zajistit celkem 22 nových sanit a stabilizovat tak vozovou základnu. Některé původní vozy již opravdu nebyly v dobrém technickém stavu a nesplňovaly požadavky moderní medicíny. Pokud to bude možné, budeme samozřejmě záchranáře i v tomto ohledu stále podporovat. Určitě si všichni zejména v současné vypjaté době uvědomujeme, jak moc je pro nás dostupná a moderní zdravotnická péče důležitá,“ řekl hejtman Libereckého kraje Martin Půta. „Je důležité, aby měli pracovníci záchranné služby k dispozici moderní a kvalitní automobily. Vozidla jsou denně v náročném provozu a tak na ně musí být absolutní spo-

leh," doplnil Vladimír Richter, krajský radní pro resort zdravotnictví.

Stará auta, která záchranka nahrazuje, ze silnic nezmizí. Po důkladném technickém servisu budou nadále sloužit jako záložní. Po jednom novém mercedesu dostanou k dispozici záchranáři na základnách ve Frýdlantě, v Turnově, v Jablonci nad Nisou a v Jablonném v Podještědí. Dvě nové sanity budou vyjíždět za pacienty z liberecké základny.

Náklady na pořízení nových aut byly zhruba 25 milionů korun. Do konce roku plánuje záchranka pořídit ještě dva nové vozy Škoda Kodiaq, v nichž za pacienty vyjíždí lékař a které nemají lůžkovou úpravu. Ty bude platit z vlastních zdrojů a jejich cena bude zhruba 8 milionů korun. „Vzhledem k tomu, že kvalitní a bezpečná auta jsou pro naši práci nezbytná, budeme se samozřejmě snažit zabezpečit finanční prostředky na další pravidelnou obnovu vozového parku. A jsme Libereckému kraji vděční, že nás podporuje a vychází nám podle svých možností vstříc," dodal Kramář.

Michael Georgiev

HASIČI RADÍ OBČANŮM

Poříd'te si pro svoji bezpečnost domácí detektor nebezpečných plynů

Hasiči v posledních letech zaznamenávají stoupající počet zranění, poškození majetku nebo úmrtí z důvodu úniku nebezpečného plynu. Také počet domácností používajících k vytápění, ohřevu vody nebo vaření zemní plyn nebo propan-butan stále roste.

Domácí detektor úniku plynu by měla mít pro vlastní bezpečnost každá domácnost, kde se nachází plynový ohřívač, vařič, nebo jiný přístroj, který je poháněn plynem, případně místa, kde jsou skladovány tlakové lahve s plynem. **Detektor plynu dokáže včas odhalit případné nahromadění hořlavých, výbušných či toxických plynů**, protože reaguje už při koncentracích, které ještě nejsou zdraví nebezpečné. Na přítomnost plynu upozorní zvukovou

a světelnou signalizací. Některé detektory také na digitálním displeji zobrazí koncentraci nebezpečného plynu v dané místnosti.

Nejčastější nebezpečné plyny v domácnosti

Metan

- hlavní složka zemního plynu
- hořlavý a výbušný
- **lehčí než vzduch, hromadí se pod stropem**

Propan-butan

- hořlavý a výbušný
- **těžší než vzduch, klesá k podlaze**

Oxid uhelnatý

- vzniká při nedokonalém hoření a spalování
- hořlavý, výbušný a **smrtelně jedovatý**
- není ani cítit, ani vidět
- **je mírně lehčí než vzduch, stoupá ke stropu**

Kam umístit detektor

Detektory instalujeme do místností, kde hrozí únik plynu. Nejčastěji jsou to kuchyně, kotelny nebo místnosti, kde je například plynový ohřívač vody (tzv. „karma“). **Místo instalace volíme podle toho, jestli chceme odhalit únik lehkého plynu stoupajícího ke stropu, nebo těžkého, který se drží u podlahy.** Vhodné umístění konkrétního detektoru by mělo být popsáno v návodu použití výrobku. Poplašným signálům se vyhneme právě správným umístěním a dostatečnou vzdáleností od spotřebiče.

Konkrétních modelů domácích detektorů úniku plynu je celá řada. Detekují různé plyny, nejčastěji propan-butan, zemní plyn, ropné látky a etylen. Na trhu je také dostatečný výběr detektorů plynu, které lze zapojit do běžné zásuvky s napájením 220V.

Jak se zachovat při úniku plynu

Když víme, odkud plyn uniká, **okamžitě uzavřeme hlavní uzávěr plynu. Místnost se snažíme vyvětrat otevřením oken a dveří. Poté místo urychleně opustíme.**

Nezapomeneme varovat sousedy v domě a **událost oznámíme na tísňovou linku 150 nebo 112**. Zamezíme používání otevřeného ohně nebo jiného možného iniciátoru výbuchu (např. vypínače, elektronické přístroje, spotřebiče). Pokud dojde k nadýchání nebezpečného plynu, **vyneseme postiženou osobu na čerstvý vzduch**, udržujeme ji v klidu a teple a sledujeme dýchání a stav vědomí. Při zástavě dechu okamžitě zahájíme umělé dýchání. **Vždy zavoláme lékaře** prostřednictvím tísňové linky 155 nebo 112, i když se postižená osoba subjektivně cítí dobře.

Pro snížení pravděpodobnosti vzniku nežádoucí události v souvislosti s provozem plynových zařízení je důležité provádět jejich **pravidelné revize a kontroly**.

*Autor: por. Mgr. Iva Michalíčková
koordinátorka preventivně výchovné činnosti HZS Libereckého kraje*

To nejlepší do peřiny

(Z časopisu Venkov a styl.)

Martinská husa na talíři symbolizuje přicházející zimu. Po ní tradičně na vsích následovalo draní peří.

Sousedky se během zimy potkávaly u jednoho stolu, aby během dlouhých večerů oškubaly všechna husí pírka.

Tradici draní peří neboli draček či škubaček už roky drží v Sebranicích u Litomyšle.

Hospodyně se tu potkávají a vzpomínají, jak si draní každá pamatuje. Odborně jde o oškubávání tzv. praporů z ostnů očištěného husího peří. To musí být pořádně suché, aby šlo dobře drát. Po hrstích se vyndává na stůl a dračky derou a derou. Do ruky vezmou hrst peří a ručně otrhávají peří až na samotnou pápěrku. Nej kvalitnější je to z nejkrasších pírek na prsou a chmýří pod vnějším krycím peřím – říká se mu prachové.

Dříve šlo o přirozenou formu společenského života na vsi. Ženy si během práce zpívaly, vyprávěly historky či báchorky. Mnohdy byly přítomny děti, které je napjatě poslouchaly

a v dospělosti pak mohly příběhy vyprávět svým potomkům.

Doderky se nazýval poslední večer, kdy si ženy společně užily zaslouženou hostinu. Té dračce peří, které zbylo v ruce poslední pírko, se říkalo pápěrnice, což jí zůstalo až do příštího draní.

V minulosti se husí peří dralo hlavně pro budoucí nevěsty, aby měly peřiny do výbavy. Dnes se k němu zase vracíme. Má totiž skvělé izolační vlastnosti. Absorbuje vlhkost a odvádí ji od těla během spánku. Je vysoce prodyšné, měkké, pružné, lehké, objemné a hřejivé. Pod takovou peřinou se nám prostě vybaví vzpomínky na dětství a prázdniny strávené u babičky.

Pichlavý kamarádi

(Z časopisu Venkov a styl.)

S ježkem se ve volné přírodě nebo v zahradě už nejspíš setkal každý. Je to milý soused, který vám pomůže udržet zahradu v rovnováze a ochotně vás zbaví přebytků hmyzu a jiné žoužele, na které si s radostí pochutná. Pokud totiž ježci nenacházejí ve volné přírodě dostatek úkrytů a potravy, stěhují se směrem k lidským obydlím. Zahrady nebo parky pak považují za svá teritoria. Na funici pichlavou kuličku narazíte občas i během dne, ale s mnohem větší pravděpodobností za tmy, kdy se vydává na lov. Pokud se cítí ohrožený, například spatří psa (nebo vás), schoulí se do pichlavé koule, což většinu predátorů odradí.

Potravu se mu daří najít díky vyvinutému čichu. Tito masožravci s dobrým apetitem se živí housenkami, brouky, slimáky, myšmi a dokonce hady včetně těch jedovatých. Udržet tyto jedlíky v zahradě je proto v našem zájmu. Naši největší pomoc však potřebují ježci v období, které je pro ně vůbec nejtěžší – a to bývá během zimy. Ale nejdříve se s nimi pojďme seznámit blíže...

Ne každý ví, že u nás žijí dva druhy ježků – východní a západní. Oba jsou v naší republice zákonem chráněni. Protože jejich cho-

vání i nároky na potravu jsou prakticky tožné, přesně je od sebe rozezná jen opravdový odborník. Zjednodušeně se ale dá říci, že bodliny ježka východního budí dojem, že si ráno svou pichlavou kšticí zapomněl rozčesat – jsou totiž neuspořádané a směřují na všechny strany. Nejčastěji zimuje v mělkých norách, které si před zimou pečlivě vystele suchou trávou. Prospí však jen zhruba čtyři měsíce v roce a na jaře se budí již v březnu. U nás se dožívá nejvýše tří let. Ježek západní je mnohem větší elegán. Kromě černé čáry, která se mu táhne od očí až k nosu, má bodliny pěkně učesané. Jde o velké spáče. V zimním úkrytu v měkké půdě nebo pod hromadou spadaneho listí s krátkými přestávkami prospí až polovinu roku. Rád přezimuje také v kompostu. Může se dožít až sedmi, výjimečně i deseti let.

A jak vypadá ježčí životní cyklus? Na jaře se nejdříve budí samečci a zhruba o měsíc později samičky. Okamžitě musí doplnit zásoby tuku, které během spánku spotřebovali. A není divu, během zimy zhubli zhruba na polovinu své váhy! V květnu začíná období páření a v srpnu přicházejí na svět mlád'ata. Ukrývají se v hnízdech pod kmeny, v hromádách klestí a listí, pod starou králíkárnou či kurníkem nebo ve dřevníku. Rodí se slepá, oči otevřou až dva týdny po narození. Za dalších sedm dní se již odvážně vydají z pelíšku na svoji první dobrodružnou výpravu. Maminka, která se o ně pečlivě stará, je kojí ještě další dva měsíce. Když je jim zhruba šest týdnů, tedy zhruba koncem září, začínají se osamostatňovat.

Během podzimu se ježci musí pořádně vykrmit, aby získali dostatečnou zásobu tuku na dlouhé zimní období. Jejich minimální hmotnost koncem října by měla být okolo 450 gramů, v listopadu dokonce 600 gramů. V prosinci už by měli pořádně nabaštění tvrdě spát.

Prubířským kamenem bývá pro mlád'ata první zima – nezvládne ji víc než polovina z nich. První rok přežije ve volné přírodě jeden ze tří ježků. Ohrožují je totiž sovy,

lišky, kuny či jezevci a také nedostatek jejich přirozené potravy. Ještě větší nebezpečí na ně číhá ze strany nás lidí – v zahradě v podobě sekaček a vysavačů listí či příliš agilních zahradníků, kteří musejí mít všechno pečlivě upravené. Mnoho ježků také končí pod koly aut. Děje se to nejvíce v období námluv, kdy samečci putují na delší vzdálenosti za svými nevěstami.

Pokud během pozdního podzimu objevíte odrostlá mlád'ata s nedostatečnou hmotností pro přezimování, je třeba jim pomoci. Zdravě vypadajícího dospělého ježka rozhodně neberte z jeho přirozeného prostředí, ale pokud je zraněný nebo viditelně nemocný, můžete mu tím zachránit život. Nejlepší bude, když zavoláte na záchrannou stanici (např. Zachranzvir.cz). Existuje už spousta míst, která poskytují domov zraněným, nemocným či opuštěným bodlináčům. O větší mládě či dospělé nezraněné zvíře se můžete krátce postarat i sami. Člověk však někdy v dobré víře nadělá víc škody než užítku, proto se pro jistotu poraďte s odborníky. Ti vám řeknou, jestli je ježek v ohrožení života, nebo je jeho chování v normě a vy ho můžete s klidným svědomím opustit.

Nalezené mládě je ze všeho nejdřív třeba zahřát a napojit. Umístěte jej do krabice vystlané třeba natrhaným papírem nebo senem a dejte mu něco k pití (ideálně vodu) a také k snědku, třeba kočičí konzervu či granul. Rozhodně mu nenabízejte kravské mléko. V případě nalezených siroteků je po prvotním ošetření a určitém krátkém čase péče můžete vypustit znovu tam, kde jste je našli. Ježci totiž zůstávají věrni místům, odkud pocházejí. Jsou to samotáři a svým sourozencům se v dospělosti raději vyhýbají. Společnost samic vyhledává sameček pouze v období páření.

DOMOV BEZ BARIÉR

Zde je několik rad, jak ježkům ve vaší zahradě vytvořit ideální podmínky:

Nabídněte jim dostatek možností k ubytování, například nízké křoví či hromady na

podzim shrabaného listí, případně jim vyrobte domečky k přezimování. Odbourejte husté ploty, které znemožňují jejich volný pohyb. Hromady roští nespalujte, aniž byste je předtím prohlédli. Ježčí úkryty se mohou nacházet i v hromádách dřeva, dávejte proto pozor při jeho přemísťování a skladování. Zakryjte případné jámy, které můžou pro ježky znamenat nebezpečí. K jezírku umístěte lávky nebo prkna, pomůžete tak bodlínáčům dostat se v případě pádu ven z vody. V boji proti škůdcům vsad'te na metody šetrné k životnímu prostředí, bez chemie. Nepoužívejte pasti.

Nové publikace z našeho regionu

Vít Štrupl

Neuplynul ani rok a na pultech prodejen se objevily tři zcela nové knížky, které se jistě stanou potěšením všem ctitelům krajiny, kde žijeme. Všechny tři jsou k mání i v informačním centru v Hrádku nad Nisou. Marka Řeháčka není třeba moc představovat. Autor dvou velkých knih o Hrádku a desítek dalších titulů putuje krajinou v každé volné chvíli. Jeho knihy přinášejí nejen fakta často dávno zapomenutá, ale i osobní zážitky, mnohdy velmi inspirativní. První knihou se M. Řeháček vrací do blízkého okolí Hrádku nad Nisou. Toulání Lužickými horami je rozděleno do třech svazků. Právě nyní spatřil světlo světa díl první, nazvaný Krajina skal. Kniha popisuje relativně kompaktní území mezi Hrádkem n.N., Jablonným, Petrovicemi a Oybinem. Nekončí ale na státní hranici, na německé straně zahrnuje území končící mezi Oybinem a Jonsdorfem, na straně české pak pokračuje zhruba v linii silnice Jablonné v P. – Petrovice. Již z větší části připravená kniha druhá nazvaná Mezi Hvozdem a Luží by měla, patrně roku 2022, pokračovat vyprávěním nejen o samotných vrcholech Luže a Hvozdu, ale také o velebné krajině studánek, božích muk, podstavkových chalup a květnatých luk táhnoucí se od Lemberku až k Horní Světlé. Celá trilogie by měla být v budoucnu ukončena třetí kni-

hou nazvanou Okolo Jedlové. Kniha je bohatě ilustrovaná kresbami dobře známého autora Petra Ferdyše Poldy.

V polovině listopadu vyjde další kniha M. Řeháčka, která navazuje na sérii knih o rozhlednách a vyhlídkových místech. Po rozhlednách už M. Řeháček s J. Pikousem putovali v Lužických horách, Jizerských horách a Českém ráji, vloni přidali skalní vyhlídky Českého ráje a nyní přicházejí s Příběhy skalních vyhlídek Jizerských hor. „Vedle historických údajů, horského filosofování a poznámek z mých cest zde budou i vzpomínky na řadu rekonstrukcí vyhlídek prováděných členy Jizersko-ještědského horského spolku,“ říká M. Řeháček. Třetí knížkou, kterou vám chceme představit, je pokračování Pověstí Lužických hor od Hany Doskočilové. První kniha vyšla vloni a mezi čtenáři vzbudila velký zájem. Je v ní řada dosud nepublikovaných příběhů, které autorka zaznamenala z vyprávění obyvatel Lužických hor. Několik lidí inspirovala k předání dalších příběhů a tak vznikl díl druhý. Oba díly Pověstí jsou bohatě ilustrované a potěší i dětské čtenáře.

Ke třem právě vydaným knihám ještě přibývají stolní a nástěnné kalendáře s fotografiemi Matyáše Gála, které jsou věnovány Lužickým horám, Liberci, vlakům a krajině. Stačí si vybrat.

Připomenutí

Do konce listopadu je třeba zaplatit druhou část poplatku za likvidaci odpadu.

V úterý 24. listopadu se koná v DPS veřejné zasedání obecního zastupitelstva od 18.30 hodin.

Program:

1. Určení návrhové komise, zapisovatele a ověřovatelů zápisu
2. 3. rozpočtová změna
3. OZV č. 1 a 2/2020
4. Dodatek č. 4 ke smlouvě o úvěru
5. Rozpočtové provizorium na začátek roku 2021
6. Vstup obce do Sdružení místních samospráv ČR
7. Různé

Obecní úřad Chotyně, registrační číslo MK ČR U 11 793.